

بررسی تاثیر اینترنت بر مهارت تفکر انتقادی دانشجویان دانشگاه هاو مراکز آموزش عالی ایران با تاکید بردانشگاه های مازندران

سید طاهر قادری

دکترای علوم تربیتی (تکنولوژی آموزشی) دانشگاه دولتی صدرالدین عینی تاجیکستان
رییس اداره برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی اداره کل آموزش و پرورش استان مازندران
مدرس دانشگاه فرهنگیان مازندران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی اثرات اینترنت بر مهارت تفکر انتقادی دانشجویان دانشگاه های ایران با تاکید بردانشگاه های مازندران، می باشد تا بتوان به واسطه آن از وضعیت تاثیرات اینترنت در جامعه مورد مطالعه، آگاهی یافت. تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی و از حیث روش تحقیق، توصیفی-پیمایشی و بصورت مقطعی می باشد. جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه دانشجویان دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی استان مازندران، به تعداد نامحدود (بیش از ۱۰۰۰۰۰ نفر) بوده و پژوهش بر اساس داده های جمع آوری شده از ۳۸۴ تن از آزمودنی ها، بر اساس جدول کرجسی مورگان با روش نمونه گیری ناحیه ای خوشه ای از جامعه مورد نظر انجام شده است. پخش پرسشنامه ها در هر خوشه، تصادفی بوده است. اطلاعات مورد نیاز با استفاده از پرسشنامه منطبق بر مدل مفهومی پژوهش، جمع آوری و از طریق نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای بررسی و آزمون فرضیه های پژوهش از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف و آزمون ناپارامتری اسپیرمن استفاده شده است. یافته های پژوهش در ارتباط با فرضیه های شش گانه تحقیق نشان داد، با توجه به نتایج حاصل از سطح معناداری و مقدار آماره تی، در هر یک از این فرضیه ها، از دیدگاه آزمودنی ها، هر یک از ابعاد شش گانه اینترنت؛ شامل وبلاگ، بازی های رایانه ای، چت روم، سایت، مباحثه الکترونیکی و پایگاه های اطلاعاتی بر جنبه های مختلف تفکر انتقادی دانشجویان، دارای تاثیر معنادار مثبتی است. پس فرضیه های اول تا ششم تحقیق، تأیید می گردد. در پایان با توجه به نتایج حاصل، به منظور بهبود وضعیت بکارگیری اینترنت در جهت تقویت مهارت تفکر انتقادی در بین دانشجویان دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی استان مازندران، پیشنهاداتی کاربردی و قابل اجرا ارائه شده است.

واژه های کلیدی: اینترنت، مهارت تفکر انتقادی، دانشجویان دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی استان مازندران.

مقدمه

امروزه، انقلابی شگرف در فنون ارتباطی و اطلاعاتی بوجود آمده است. شکل گیری یک نظام ارتباطی جدید مبتنی بر زبان همگانی دیجیتال، بنیاد مادی جامعه را چنان دگرگون کرده که هیچ گونه انزواگزینی و کناره گیری را بر نمی تابد و حتی دورافتاده ترین و سنتی ترین جوامع نیز از بستن مرزهای خود به روی جریان ها و شبکه های جهانی ناتوان هستند. این مرحله ی پیشرفته گاهی «جامعه ی اطلاعات محور» و گاهی «مرحله ی عالی تجدد» و گاهی هم «تجدد استحکامی» نامیده می شود. (لیون، ۱۹۹۹، ص ۴۹). «کاستلز» نیز معتقد است، حوزه ی فرهنگ که نظام هایی از عقاید و رفتارها را شامل می شود و ساخته ی تاریخ می باشد، با ظهور تکنولوژی جدید دستخوش دگرگونی های بنیادین می گردد و به دنبال آن ساختار مناسبات و ارتباطات انسانی نیز شکل جدیدی به خود می گیرد. (کاستلز، ۱۳۸۴، ۳۸۳).

پی آمد این امر شکل گیری نوع جدیدی از تعاملات انسانی است که ضمن تمایز از الگوهای ارتباطی مرسوم در رسانه های ارتباط جمعی عملاً فرصت های نوینی را در جهت تجلی خود و هویت بوجود آورده است (گرگی، ۱۳۸۵، ۵۳). فرآیند هویت یابی در دوران مدرن تغییر شکل داده است. در گذشته، مکان نقش کلیدی در خلق هویت اجتماعی افراد داشت، چراکه افراد کمتر با دنیای خارج ارتباط داشتند و ارتباط رو در رو با اطراف ایشان در یک محیط ثابت و نیز سنت های بومی، محلی، بخش اعظم هویت آن ها را شکل می داد. به دنبال مدرنیته و ظهور تکنولوژی های نوین اطلاعاتی و ارتباطی مانند اینترنت، نقش مکان در شکل دهی به هویت بسیار کمرنگ شد، چراکه رسانه ها و تکنولوژی های ارتباطی قادرند فرد را از مکان خودش جدا کنند و به جهان پیوند بزنند. در نتیجه افراد با منابع هویت یابی متکثری روبرو هستند و هویت یابی شکل غیر محلی و جهانی پیدا می کند.

در دنیای امروزه رسانه اهمیت به سزایی در زندگی افراد بشر دارد. اینترنت و وسایل ارتباطی صوتی و تصویری ماهواره ای از قبیل کانال های تلویزیونی آزاد به ویژه برای نسل جوان و نوجوان کشورهای اسلامی این امکان را فراهم ساخته اند که ارتباطات خصوصی خود را گسترش دهند. کافه های اینترنتی که در کشورهای اسلامی گسترش بی سابقه ای یافته اند مراکز جدیدی برای افکار عمومی تبدیل شده اند و فضاهای تازه ای برای ارتباط اجتماعی میان دختران و پسران ایجاد می کند. امروزه رسانه هایی مثل تلویزیون، ماهواره و اینترنت توانسته ارتباط عمیقی با زندگی فرد برقرار کند. با پیشرفت سریع تکنولوژی ما احساس می کنیم که این ارتباط عمیق تر شده است. با این پیشرفت و ایجاد امکانات و شرایط برای افراد سود جو، در مواردی این ارتباط را نوعی انحراف تلقی کرده است. رسانه ی جمعی جزء وسایل ارتباطی هستند که در آن ها در اکثر مواقع ارتباط یک طرفه است آن هم از سوی کارگردان به مصرف کننده شکل می گیرد و این کارگردان است که قادر است آن چه خود خواهان آن است در اختیار مصرف کننده قرار دهد که این سودجویی بیشتر از طرف کشورهای غربی به چشم می خورد که به نظر ما یکی از دلایل این انحرافات از طریق این رسانه ها عدم آگاهی است و بیشتر بر قشر جوان و نوجوان که قشر انعطاف پذیری است تاثیر خود را می گذارد. رسانه جمعی می تواند تاثیری مثبت هم داشته باشد مثلاً وجود سایت ها و وبلاگ های علمی در فضای اینترنت در زمینه های علمی و پژوهشی و حتی آموزش می تواند به موفقیت تحصیلی دانش آموزان و کلاً تاثیر مثبت بر دانش، نگرش و مهارت نوجوانان و جوانان بگذارد.

در نظریه یادگیری از طریق مشاهده، تقلید و الگو برداری صورت می گیرد؛ این نظریه فرد را موجودی فعال می داند و نقش تفکر در یادگیری انسان را نیز تصدیق می کند. در این نظریه، برخلاف نظریه های سنتی که یادگیری حیوانات را به انسان تعمیم می داد، یادگیری افراد در یک زمینه اجتماعی انجام می شود و پیچیدگی آن بسیار بیشتر از یادگیری های شرطی است و نقش همانند سازی با والدین و بزرگسالان در رشد و یادگیری اهمیت دارد. بنابراین فرد بر اساس ویژگی های شخصی و با فعالیت خود، الگوی معینی را از میان الگوهای مختلف والدین و بزرگسالان انتخاب می کند، برای مثال کودکی که تمایلات پرخاشگری دارد از شخصیت های پرخاشگر الگو می گیرد، در حالی که کودک آرام با شخصیت های متعادل تر همانندسازی می کند.

نسل جوان ونوجوان کنونی، نسلی فعال است که در برابر هجوم رسانه های گروهی خارجی از جمله ماهواره، اینترنت قرار گرفته و شبکه اینترنت از طریق رایانه های شخصی وارد محیط شخصی و خصوصی خانواده ها شده است. عدم توجه والدین به سالم سازی محیط زندگی نوجوانان در بیشتر موارد آنان را با مشکلات روانی گوناگون روبه رو می سازد و احتمال این که در آینده به اختلالات رفتاری، روانی دچار شوند وجود دارد.

عوامل چندگانه زیستی، روان شناختی، اجتماعی، میان فردی، فرهنگی و تاریخی در رشد انسان مؤثر است. رشد در دوره جوانی ناشی از تعامل این عوامل بوده و توجه به هر یک از این عوامل به تنهایی نمی تواند تصویر درستی از این تغییرات را به ما ارائه دهد.

میزان دسترسی به فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی به کمک شاخص دسترسی دیجیتالی^۱ محاسبه می شود که در آن متغیرهایی نظیر سطح تحصیلات، اهمیت فرهنگی، زیرساخت های تکنولوژیکی، امکان دسترسی و محدوده آن، کیفیت ارائه خدمات مخابراتی و... مورد مطالعه قرار می گیرد؛ از آنجائی که مبنای فناوری تند که در سراسر ایران و دنیا حجم وسیعی از کاربران اینترنتی را به خود اختصاص داده اند.

تاریخچه اینترنت

در اواخر دهه ۱۹۶۰ پدیده ای به نام اینترنت جهان را متحول کرد. تاسیس شبکه آرپانت در سال ۱۹۶۹ به عنوان منشا پیدایش شناخته شده است. در حقیقت اینترنت مجموعه ای از میلیون ها کامپیوتری است که از طریق شبکه های مخابراتی به یکدیگر متصل می باشند. به عبارتی دیگر مجموعه ای از هزاران شبکه ماهواره ای - رایانه ای است که تعداد زیادی از رایانه ها را در یک شبکه پیچیده بزرگ و قابل اطمینان به یکدیگر وصل می کند. این وسیله منحصر به فرد برای اولین بار توسط وزارت دفاع آمریکا (پنتاگون) برای مصارف داخلی نظامی طراحی و اجرا شده است (زاهد، ۱۳۸۸).

در اوایل سالهای ۱۹۸۰ سیستم یونیکس برکلی ۱ با به کارگیری پروتکل اینترنت جهت برقراری ارتباط بین شبکه های ایستگاههای مختلف کامپیوتری مرکزی مرتبط شدند و رشد اینترنت از زمانی سرعت یافت که به شبکه عمومی مخابراتی اتصال یافت یعنی در اواسط سال ۱۹۸۰. «بنیاد ملی علم» آمریکا به ویژه از سال ۱۹۸۷ به بعد با اعطای کمک های مالی به دانشگاه های این کشور در جهت برقراری ارتباط با شبکه و قابلیت دسترسی برای فراگیران به اینترنت نقش مهمی در جهت فراگیر کردن آن ایفا کردند.

در پایان دوره جنگ سرد، اینترنت از پرده آهنین نیز عبور می کند. اینترنت به تدریج وبه ویژه از دهه ۱۹۹۰ به بعد در حالی که بیش از پنجاه کشور حضور دارند به جهان سوم نیز وارد می شود، کشورهایی که در اغلب آنها فقدان یک زیر بنای قابل اعتماد تلفنی یکی از مسایل اصلی است (محسنی، ۱۳۸۰).

در اروپا در سال ۱۹۸۹ «Ripe» «شبکه اروپای اینترنت» برای تضمین توسعه اینترنت آغاز به کار کرد. وهم اکنون بیش از ۲۵٪ از مراکز اطلاعاتی اینترنت در اروپا استقرار دارد. البته در بین کشورهای اروپایی، فرانسه تنها کشوریست که در آن بیش از گسترش اینترنت «مینی تل»^۲ به وجود آمد وبه این ترتیب باید آن را از پیشگامان جامعه اطلاعاتی دانست. تاپیش از گسترش اینترنت در سالهای اخیر، اغلب شرکت های بزرگ کامپیوتری آمریکایی داشتند شبکه های «خط مستقیم» خود را که حالت اختصاصی داشت توسعه دهند. به عنوان مثال شرکت بزرگ «مایکروسافت» در آمریکا به تاسیس «شبکه مایکروسافت»^۳ پرداخت؛ اما در سال ۱۹۹۴ به هنگامی که «web» اینترنت معرفی شد، فعالیت شبکه خود را نیز در اینترنت براساس استانداردهای آن سازمان داد (محسنی، ۱۳۸۸).

^۱ Digital Access Index

^۲ - MINITELL

^۳ - msn

تاریخچه اینترنت در ایران

در سال ۱۳۷۱ تعداد کمی از دانشگاه‌های ایران، از جمله دانشگاه صنعتی شریف و دانشگاه گیلان، توسط مرکز تحقیقات فیزیک نظری و از طریق پروتکل UUCP به اینترنت وصل می‌شوند تا با دنیای خارج ایمیل رد و بدل کنند. در سال ۱۳۷۲ هجری شمسی ایران به شبکه اینترنت پیوست. نخستین رایانه‌ای که در ایران به اینترنت متصل شد مرکز تحقیقات فیزیک نظری در ایران بود. در حال حاضر نیز این مرکز یکی از مرکزهای خدمات اینترنت در ایران است. مرکز تحقیقات فیزیک نظری و ریاضیات، بعنوان تنها نهاد ثبت اسامی قلمرو [ir] در ایران به رسمیت شناخته میشود. این قلمرو مشخصه تعیین شده برای هویت ایران در فضای اینترنت است. سال ۱۳۷۳ مؤسسه ندا رایانه تأسیس میشود؛ و پس از آن اولین راه‌اندازی بولتن‌برد (BBS)، در عرض یک سال نیز اولین وب سایت ایرانی داخل ایران را راه‌اندازی میکند. همچنین، این مؤسسه روزنامه همشهری را به زبان فارسی در اینترنت منتشر میکند، که این اولین روزنامه رسمی ایرانی در وب محسوب میشود. در همین سال بدنبال اتصال به اینترنت از طریق ماهواره کانادایی کد ویزن ۱، مؤسسه ندا رایانه فعالیت بازرگانی خود را بعنوان اولین شرکت خدمات سرویس اینترنتی (ISP) آغاز می‌کند. سال ۱۳۷۴ مجلس شورای اسلامی ایران تأسیس شرکت امور ارتباطات دیتا تحت نظر شرکت مخابرات ایران را تصویب می‌کند و مسؤلیت توسعه خدمات دیتا در سطح کشور را بطور انحصاری در اختیار آن شرکت قرار می‌دهد. سال ۱۳۷۷ پروژه یونیکد در ایران با قرارداد شورای عالی انفورماتیک و همکاری بنیاد دانش و هنر واقع در انگلستان و با نظارت و مدیریت فنی دانشگاه صنعتی شریف تحت عنوان (فارسی وب) آغاز می‌شود. هدف پروژه این است که با گنجاندن کامل و جامع الفبای فارسی در استاندارد یونیکد، نشر فارسی در کامپیوتر، مخصوصاً اینترنت و وب، استاندارد شود و اصولاً مشکل قلم (فونت)های غیر استاندارد موجود در نرم افزارهای ایرانی حل شود.

اینترنت در عصر اطلاعات

اینترنت در چند سال گذشته صرفاً کار مشترک آزمایشی وزارت دفاع و جامعه دانشگاهی آمریکا بود؛ اما از آنجا که کاربران در سراسر دنیا به مزایای اتصال رایانه هایشان به یکدیگر، به منظور به اشتراک گذاشتن نرم افزار، تبادل نامه الکترونیکی و بحث در مورد مشکلات علمی پیچیده پی بردند، اینترنت سریعاً رشد کرد. امروزه موضوع اینترنت، مسئله مهمی برای بیشتر کشورها، به ویژه کشورهای در حال توسعه و از جمله کشورهای اسلامی است. آگاهی از پی‌آمدهای اینترنت و در کنار آن، در نظر گرفتن راهبردهای مناسب برای استفاده درست و پیش‌گیری یا کاهش پی‌آمدهای احتمالی منفی آن، اهمیت اساسی دارد. گسترش فرایندهای جهانی شدن فناوریهای اطلاعات و ارتباطات (اینترنت) با هویت ملی رابطه وجود دارد. به بیان دیگر افزایش میزان استفاده از فناوری اطلاعات میزان علایق ملی را کاهش می‌دهد (علوی، ۱۳۸۷). دیویس معتقد است که اصطلاح استفاده برخی از اینترنت مناسب‌تر از اصطلاحات دیگر است. به نظر او استفاده از اینترنت صرفاً یک رفتار اعتیادی نیست بلکه مجموعه‌ای از عوامل شناختی و رفتاری را در زمینه‌ی اینترنت تشکیل می‌دهد که روی زندگی فرد اثر منفی می‌گذارد (سونگی، ۲۰۰۳).

در جامعه امروز ما، گرایش به اینترنت و استفاده از آن چنان رایج شده است که بیشتر خانواده‌ها، رایانه شخصی دارند و اعضای خانواده، بخش زیادی از وقت خود را در استفاده از اینترنت سپری می‌کنند. اینترنت در میان همه گروه‌های اجتماعی اعم از زن و مرد، پیر و جوان، بی‌سواد و باسواد از جذابیت خاصی برخوردار است. گسترش اینترنت، مانند هر نوآوری دیگری به ایجاد دگرگونی‌هایی در جنبه‌های مختلف زندگی انجامیده و استفاده از آن، امری اجتناب‌ناپذیر شده است؛ به گونه‌ای که بدون آن زندگی برای کسانی که بدان خو گرفته‌اند، دشوار می‌شود. بسیاری از نظریه‌پردازان ارتباطات، اینترنت را گام مهمی در پیشرفت کشورهای در حال توسعه قلمداد می‌کنند. از این رو، با توجه به کاربردهای فراوان اینترنت که با هدف انتقال اطلاعات قصد دارد باورهای مشخصی را درباره کالاها یا خدمات مرتبط با آن در جامعه رواج دهد، بررسی این پیام‌ها از نظر مضمون، محتوا و فرم ارائه، اهمیت ویژه‌ای دارد. از سوی دیگر، چگونگی این پیام‌ها بر ما پوشیده است (شجاعی، ۱۳۸۸).

نگرش جامعه‌شناختی به پدیده‌ی اینترنت

جامعه‌شناسان از این زاویه سعی دارند تا تأثیرات اجتماعی اینترنت را بر روابط اجتماعی، کنشها، و به کلی هویت اجتماعی کاربران مورد توجه قرار دهند این نگرش به طیفی از اثرات اجتماعی تکنولوژیهای جدید اطلاعاتی و ارتباطاتی بر روابط و تعلقات اجتماعی، شکل دهی یک معنای عمومی جدید. برای ارتباطات، صورت‌های جدید مشارکتهای اجتماعی و بازاندیشی و تغییر در هویت‌های خود ساخته تأکید دارد.

محوریت یافتن ارتباط و سرگرمی، «از متن خارج شدن»^۱ مکانها و تجارب اوقات فراغت، رواج شکل‌های سرگرمی غیر وابسته به زمان و مکان، چند وظیفه‌ای شدن رسانه‌های جدید و لذت بردن جوانان از توانایی انجام همزمان چند وظیفه و امکان پذیر ساختن انواع جدیدی از مشارکتهای عاطفی و زیباشناختی و فرهنگی از جمله مشخصه‌های اصلی رسانه‌های جدید بویژه اینترنت می‌باشد. رویکرد‌های غالب در بررسی تأثیرات اجتماعی و روانی اینترنت بر جامعه را در دو دسته تکنولوژیکی و اجتماعی می‌توان قرار داد. رویکردهای تکنولوژیک نقش رسانه‌های جدید را در روابط و تبعات اجتماعی آن تعیین کننده می‌دانند و در بررسی نهایی تکنولوژی را شکل دهنده روابط اجتماعی و شکل‌های تحول آن تلقی می‌نمایند. نظریه‌های چندی از این منظر به رسانه‌های جدید توجه کرده‌اند. برای نمونه می‌توان «مدل حضور اجتماعی»^۲ که فردی بودن ارتباطات کامپیوتری را زمینه ساز اثرات اجتماعی کمتر آنها می‌داند، نظریه «غناي رسانه‌ای»^۳ که توانایی تأثیر گذاری بر روابط اجتماعی رسانه‌ها را تابع ظرفیت آنها در انتقال پیامها و نشانه‌های اجتماعی می‌بیند و غنای رسانه‌ها را عامل تعیین کننده انتخاب آن از جانب کنشگران می‌داند و نظریه «شیوه‌پردازش اطلاعات اجتماعی»^۴ اشاره کرد؛ که به دنبال تبیین اثرات محدود کننده ارتباطات اجتماعی می‌داند.

در مجموع رویکردهای فوق به ابعاد اجتماعی رسانه‌های جدید اطلاعاتی و ارتباطاتی به صورت حاشیه‌ای و با اهمیت کمتر نگریسته و در تحلیل نهایی قائل به قابلیت تقلیل اطلاعات کامپیوتری به با یتهای اطلاعاتی هستند. رویکردهای جایگزین در مطالعه اثرات رسانه‌ها در مقابل به عوامل اجتماعی توجه بیشتری نشان می‌دهند. نظریه‌هایی همچون «استفاده و التذاذ»^۵ «مبادله»^۶، «سازه‌گرایی اجتماعی»^۷ و «نظریه‌های تعاملی»^۸ از جمله رویکردهای غالب در این دسته به شمار می‌آیند. مدل «استفاده و التذاذ» که خود متأثر از نظریه‌های مبادله اجتماعی است، مدلی رایج در مطالعات توصیفی و اکتشافاتی در خصوص نحوه استفاده افراد از رسانه‌ها و تأثیر این استفاده بر رفتار آنهاست. دلایل و انگیزه‌های جذب جوانان به اینترنت و فضای مجازی و رفتار آنها در فضای مجازی زمینه‌های اصلی هستند که در این مدل به آنها توجه می‌شود.

نظریه تعاملی، تفسیری و سازه‌گرایی تلاشی برای تبیین نحوه ارتباط افراد با فضای مجازی، فهم آنها از این ارتباطات و مکانیسم‌های دخیل در آن محسوب می‌شود. رویکرد سازه‌گرایی با تلقی نسبی بودن تأثیرات تکنولوژیهای اطلاعاتی و ارتباطاتی، این تأثیرات را تابع «متن»^۱، تفسیر و فهمی می‌داند که کاربران و افراد حاضر در حوزه ارتباط از آن به عمل می‌آورند. ساخته‌های اجتماعی تعیین کننده معنای ارتباطات به شمار می‌آیند. این نظریه که ملهم از آرای پدیدار شناسی گار فینکل، برگر و لاکمن و اندیشمندانی همچون «دریدا» و «گرگن» است و اقییات اجتماعی را ساخته کنشگران دانسته، همزمان به نقش انتخاب، اراده و استقلال فرد (عامل) در تعامل با متن و ساختار اجتماعی توجه دارد. از دیگر اندیشمندانی که به توصیف نحوه مذاکره و معتبر ساختن هویت در تعاملات رودررو و ایجاد قالبی برای ارزیابی معانی این رویارویی‌ها پرداخته، می‌

^۱- decontextualisation

^۲-social presence model

^۳-media richness theory

^۴-social information processing model

^۵-uses and gratifications

^۶-ex change

^۷-social constructionism

^۸- interactionism models

^۱-context

^۲-front stage

^۳-habitus

توان به «گافمن» اشاره کرد که اندیشه های او در بررسی ارتباطات بین فردی از جانب محققان علوم رفتاری مورد استفاده بوده است.

با الهام از آرای «گافمن» می توان استدلال کرد که اینترنت چهارچوب های تعاملی جدیدی را در برقراری ارتباطات بین فردی مهیا ساخته است که علیرغم محدودیتهای ذاتی خود، فرصتهای جدیدی را نیز برای نمایش شخصیت در اختیار کاربران قرار می دهد، گافمن در کتاب خود موسوم به «استیگما» به توصیف تکنیکها و امکاناتی می پردازد که افراد از آن برای آرایه تصویری مطلوب و قابل پذیرش از خویش استفاده می کنند.

توصیف مجازی که کاربران از ویژگیهای رفتاری و شخصیتی خود در فضای «چت روم» به عمل می آورند را می توان با توجه به این گزاره ها تبیین کرد. تلاش برای پیشدستی در گرفتن اطلاعات، شناسایی اولیه از مخاطب گفتگو، توصیف انتخابی و گاه مبالغه آمیز ویا نادرست از برخی ویژگیهای رفتاری و شخصیتی و نشان دادن همدردی و همسویی برای جلب پشتیبانی و حمایت عاطفی مخاطب از جمله زمینه های نشان دهنده تدارکات و آمادگیهای «پشت صحنه ای» افراد، برای نمایش «روی صحنه ی»^۲ خود هستند. ماهیت غیر رودرروی ارتباطات الکترونیکی اینترنتی همچنین می تواند انگیزه بیشتری را برای کاربران آن در بازی هویت، رفتارهای آزمایشی و آرایه تصویری غیر واقعی فراهم سازد که ریسک «شرمندگی» در آن کمتر است (زکایی، ۱۳۸۶، ۲۸۱).

پیامدهای گرایش به اینترنت

مشخصه پیامدهای وابستگی به مواد، تغییرات جسمانی بسیار همچون التهاب کبد در مورد الکلیسم یا افزایش حمله قلبی در مورد کوکائین و مانند آن است؛ اما خطر پذیری جسمی اعتیاد به اینترنت جزئی تر و در عین حال قابل ملاحظه است. اگرچه زمان تنها عامل تعیین کننده در تعریف اعتیاد به اینترنت نیست عموماً معتادان بین ۴۰ تا ۸۰ ساعت از وقت خود را با جلساتی که ممکن است هر کدام تا ۲۰ ساعت طول بکشد صرف می کنند و این کار باعث می شود اختلالاتی در میزان و زمان خواب کاربر بوجود آید در موارد شدید حتی قرصهای کافئین برای تسهیل زمان طولانی تری در اینترنت بودن مصرف می شود. این اختلال، خستگی بیش از اندازه در بدن ایجاد می کند که کارکرد درسی و شغلی را تحت تأثیر قرار می دهد و ممکن است نظام ایمنی بدن را ضعیف و کند و فرد آسیب پذیریهایی بیشتری به بیماریها پیدا کند.

افزون بر این به علت عدم ورزش و حرکات مناسب، مشکلات عصبهای مچ و درد پشت، چشم درد و مانند آن بوجود آید؛ بنابراین اگرچه اثرات جانبی جسمی استفاده از اینترنت در مقایسه با اعتیاد به مواد، جزئی است، اختلالات خانوادگی، درسی و شغلی آن مشابه اعتیاد به مواد است (یانگ، ۱۹۹۹).

بالاردوویست (۱۹۹۶) دریافته اند که انجام بازیهای پرخاشگرانه، افزایش فشار قلبی - عروقی، تشدید ضربان قلب و احساس خصومت را در کل دارد. میات و همکاران (۱۹۹۷) معتقدند بازیهای رایانه ای، ویدئویی، اینترنتی به مثابه کشیدن ماشه صرع سیژر یا فتوسیژر است. وقتی فرد به میزان زیادی به صفحه نمایشگر نگاه کند امواجی که از صفحه نمایشگر ساطع می شود بر امواج مغزی فرد غلبه یافته و او را دچار حالت صرع می کند. افزایش دومپامین در جریان انجام بازیهای ویدئویی گزارش شده است (یانگ ۱۹۹۹، ویویس، ۲۰۰۱). بروقتون و پرلستروم (۱۹۸۶) در بررسی که در مورد تجربیات روانی - حرکتی در جریان بازیهای رقابت جویانه ویدئویی در نمونه ۸۶ دانشجوی دانشگاه انجام دادند همبستگی مثبت بین بازیهای رقابت آمیز و اضطراب بازیگران را دریافته اند (میات و همکاران، ۱۹۹۷).

مفهوم تفکر انتقادی

تاریخچه تفکر انتقادی به سقراط می‌رسد و آن رشته‌ای بنیادی است که مفهوم ابتدایی آن در فلسفه حضور دارد و یک تفکر عقلانی است که رفتارهای انسانی را هدایت می‌کند. (سلیمان پور، ۱۳۸۳). تفکر انتقادی فرایند نظام‌دار جداسازی واقعیت از خیال است. این نوع تفکر ابزاری کارا برای پیدا کردن بهترین مسیر در لابلای فوران اطلاعات روزانه به حساب می‌آید، چرا که از بین میلیون‌ها اطلاعاتی که روزانه به ذهن می‌رسد، تنها اندکی از آنها نیازمند توجه بوده و ارزش ملحق شدن به ذخایر قبلی را دارا می‌باشند و اتصال این اطلاعات غربال شده و سازمان‌بندی شده در نهایت باعث ایجاد آن چیزی می‌شود که موفقیت نام دارد و اساس تمایز انسانهای اندیشمند از عموم مردم است (علیوندی به نقل از ویگینز ۲، ۲۰۰۰).

تعریف تفکر انتقادی و چگونگی آن مدتهاست که کانون توجه دانش پژوهان و متخصصان آموزش بوده، چرا که آنها به عدم استفاده از این نوع تفکر به عنوان عاملی در موفقیت‌های علمی و غیر علمی پی برده‌اند. اگرچه توجه به تفکر انتقادی دارای قدمتی چند هزار ساله است ولی صاحب‌نظران و اندیشمندان این حوزه، "جان دیویی" را پدر سنت تفکر انتقادی می‌دانند. او تفکر انتقادی را "بررسی دقیق و پایدار هر باور یا دانش فرضی می‌داند که براساس یک دلایل حمایت‌کننده و نتایج حاصله از آن ایجاد می‌گردد" (علیوندی به نقل از فیشر ۱، ۲۰۰۱). یکی از توانایی‌های فکری ارزنده‌ای که دانش‌آموزان باید در مدارس کسب کنند این است که شنیده‌ها، خوانده‌ها، اندیشه‌ها و اعتقادهای مختلفی را که در زندگی با آنها رو به رو میشوند ارزشیابی کنند و درباره آنها تصمیم‌های منطقی بگیرند، این توانایی ارزنده تفکر انتقادی نام دارد.

ویژگیهای تفکر انتقادی

بسیاری از روانشناسان شناختی در دودهمه اخیر به طور ویژه و تخصصی مفهوم اصطلاح تفکر انتقادی را بررسی کرده‌اند. براین اساس، تفکر انتقادی به معنای ارزشیابی یا قضاوت کردن درباره درستی و نادرستی چیزی است و برخلاف مفروضات عامه هرگز به معنای منفی‌نگری یا عیب‌جویی نیست. این نوع تفکر دربردارنده روشهای تفکری است که به تجزیه و تحلیل می‌پردازد و بر ارزشیابی تاکید می‌کند (شعبانی، ۱۳۸۲). چمستر و جانسون ۱ ویژگیهایی چون کنجکاوی اندیشمندانه، عینیت‌گرایی، گستردگی ذهن، انعطاف‌پذیری، شک‌گرایی معقول، صداقت خردمندانه؛ روش‌مند بودن، ایستادگی و پافشاری به هنگام تلاش برای حل مشاجرات، مصمم بودن، احترام قائل شدن به سایر دیدگاهها را از موارد تفکر انتقادی برشمردند (ملکی، ۱۳۸۵). اعمال تفکر انتقادی الزاما شامل تجزیه و تحلیل و ارزشیابی است. در تفکر انتقادی به منظور پیدا کردن شواهد و معیارها، ابتدا به جستجو، جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات و سپس به قضاوت درباره اعتبار و انطباق آنچه پیدا شده با معیار انتخاب شده پرداخته می‌شود؛ بنابراین مهارتهای تفکر انتقادی از مهارتهای تفکر خردپیچیده تر و از راهبردهای تفکر ساده تر است (شعبانی، ۱۳۸۲).

دروتی مک کلور فراسروادیت وست ۱ (۱۹۶۱) معتقدند افراد ماهر و متخصص در ارائه تفکر انتقادی دارای ویژگیهای ذیل می‌باشند:

در ارزشیابی اطلاعات، اظهارات و منابع تبحر خاصی دارند؛

به بررسی و ارزشیابی عقاید علاقه دارند.

تمایل شدیدی به بررسی همه نظرها و دیدگاهها دارند.

به طور کلی نظر متفکران منتقد به اطلاعات و تجارب همواره مثبت است. آنان برای اثبات صحت، اعتبار و درستی یک ادعایا رویداد و حقیقت ترجیح می‌دهند که به جمع‌آوری اطلاعات و بررسی شواهد و تجزیه و تحلیل آنها بپردازند.

فراگیری تفکر انتقادی شامل توسعه فرایند‌های فکری از طریق حرکت به سوی ماورای نگرش‌ها و تصورات خود محور و تجربه‌های حسی بی‌واسطه است توانایی تفهیم تجربیات جدید و تجسم امکانات فراتراز تجربیات آنی شخص، از عناصر مهم تفکر انتقادی است (میرز، ۱۳۷۴، ص ۳۵).

تفکر انتقادی در عالی ترین معنایش علاوه بر مجموعه ای از اعمال شناختی، مانند قضاوت بر اساس شواهد و حقایق مستدل و مستند، مجموعه ای از گرایش ها و منش هاست (ابیلی به نقل از بیر، ۱۹۸۷)؛ بنابراین لازمه پرداختن به آنچه جان دیویی آن را تفکر منطقی - پرهیز از تعجیل در داوری، نقد سازنده (بدبینی سالم) و عمل روشنفکرانه - می نامد، احراز بلوغ و تکاملی در حد معقول است. یکی از هدف های تعلیم و تربیت دانشگاهی، انتقال دانش آموزان از دنیای خود محور مبتنی بر تجربیات شخصی محدود و واقعیات محسوس به قلمرو دنیایی غنی تر و انتزاعی تر و متضمن ارزشها، بینشها و حقایق متعدد و گوناگون است (شعبانی، ۱۳۸۲).

پیشینه پژوهش

در پژوهشی دیگر اسلامی (۱۳۸۳) در میان دانش آموزان انجام داده است نشان می دهد که بیشترین استفاده از اینترنت برای برقراری ارتباط و چت کردن است. ضیایی پرور (۱۳۸۴) با پژوهشی تحت عنوان بررسی کارکرد های مثبت و منفی اینترنت و بلاگ در ایران به نتایجی دست یافت که کاربران نوجوان ایرانی به راستی نمی دانند که امکان چه استفاده هایی از اینترنت وجود دارد. غالباً هدف مشخصی ندارند. استفاده آنها از بخش های سرگرمی، مسائل ضد اخلاقی و گفتگوهای بیهوده در اتاق های چت به همین دلیل است. اتاق های چت اینترنتی، یعنی گفتگو از طریق رایانه، از شلوغ ترین فضای اینترنتی در ایران است. نتایج پژوهش علی پور (۱۳۸۵) با عنوان بررسی الگوی رفتار جستجو و اطلاع یابی نوجوانان دبیرستانهای شهر تهران در استفاده از اینترنت نشان می دهد که رفتار جست و جو و اطلاع یابی نوجوانان از استراتژی نظام مند پیروی نمی کند. همچنین بین استراتژی جست و جو و ویژگی شخصیتی نوجوانان ارتباط معناداری وجود ندارد. در ضمن یافته ها حاکی از آن است که نوجوانان در استفاده از اینترنت اولویت هایی را رعایت می کنند که عبارت است از: (۱- اخبار و اطلاعات آموزشی و دانشگاهی ۲- اطلاعات مربوط به مد و لباس، ۳- اطلاعات مربوط به سلامتی و زیبایی ۴- اطلاعات و اخبار اجتماعی - سیاسی ۵- ورزش و وسایل ورزشی ۶- بازرگانی و خرید و فروش ۷- بازی، موزیک و فیلم). بررسی تاثیر اینترنت بر نگرشهای فرهنگی و اخلاقی دانش آموزان دوره کارشناسی دانشگاه تربیت معلم تهران در سال تحصیلی ۸۶-۸۵ توسط شعبانی (۱۳۸۶) انجام شد که نتایج آن نشان می دهد که تفاوت معناداری درباره استفاده از اینترنت در ابزار ارتباطی بود. همچنین لازم به ذکر است که نکات و گزینه های اخلاقی نیز در این پرسشنامه گنجانده شده بود ولی در تاثیرگذاری اینترنت بر نگرش های فرهنگی و اخلاقی به صورت کلی بین آقایان و خانم ها در دو گروه (مهندسی و مشاوره) تفاوت معنادار وجود نداشت.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، تحقیقی کاربردی^۱ است و از نظر روش، توصیفی - تحلیلی (غیر آزمایشی)، از گروه پیمایشی و بصورت مقطعی است.

جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه دانشجویان دانشگاهها و مراکز آموزش عالی استان مازندران، به تعداد نامحدود (بیش از ۱۰۰۰۰۰ نفر) بوده و پژوهش بر اساس داده های جمع آوری شده از ۳۸۴ تن از آزمودنی ها، بر اساس جدول کرجسی مورگان با روش نمونه گیری ناحیه ای خوشه ای از جامعه مورد نظر انجام شده است. پخش پرسشنامه ها در هر خوشه، تصادفی بوده است.

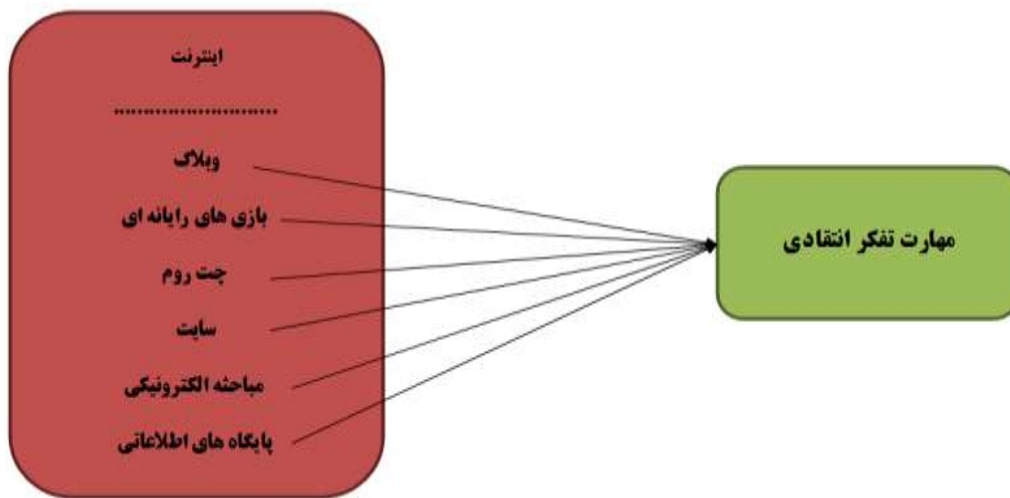
ابزار جمع آوری اطلاعات لازم در مورد فرضیه های تحقیق، پرسشنامه منطبق بر مدل مفهومی تحقیق بوده است. این پرسشنامه شامل دو بخش بشرح الف) سوالات عمومی و ب) سوالات تخصصی می باشد که سوالات تخصصی، شامل ۲۹ سوال در مورد سنجش وضعیت هر یک از متغیرهای پژوهش، بر طبق مدل مورد استفاده می باشد.

^۱ Applied Res

روایی پرسشنامه پژوهش حاضر از نوع روایی صوری و محتوا بوده که در این رابطه محتوای پرسشنامه، مورد بررسی استاد محترم راهنما قرار گرفته و پس از تشخیص و اعلام نظر ایشان؛ پرسشنامه مورد استفاده، منطبق بر مدل و مناسب تشخیص داده شد. برای تعیین پایایی هم از روش محاسبه آلفای کرونباخ بهره گرفته شد که میزان آلفای حساب شده برای هر یک از متغیرهای تحقیق بشرح اینترنت؛ شامل وبلاگ، بازی های رایانه ای، چت روم، سایت، مباحثه الکترونیکی، پایگاه های اطلاعاتی و کل پرسشنامه برابر ۰/۸۹، ۰/۸۵، ۰/۸۳، ۰/۸۱، ۰/۸۴، ۰/۸۲ و ۰/۸۷ بوده که نشان از پایایی بالای پرسشنامه مورد استفاده است.

مدل مفهومی پژوهش

با توجه به اهداف و فرضیه های در نظر گرفته شده، مدل مفهومی تحقیق حاضر بشرح ذیل بوده است.

شکل (۱) مدل مفهومی تحقیق

فرضیه های پژوهش

۱. اینترنت (وبلاگ) بر دریافت ایده ها و تفکرات دانشجویان موثر است.
 ۲. اینترنت (بازیهای رایانه ای) بر الگو پذیری و ترغیب رفتارهای دانشجویان موثر است.
 ۳. اینترنت (چت روم) بر تصمیم گیری درباره اعمال و رفتار دانشجویان موثر است.
 ۴. اینترنت (سایت) بر خود یادگیری دانشجویان موثر است.
 ۵. اینترنت (مباحثه الکترونیکی) بر قدرت استدلال دانشجویان بر مسائل اجتماعی موثر است.
 ۶. اینترنت (پایگاههای اطلاعاتی) بر قدرت تشخیص اطلاعات، ادعاها و استدلالهای معتبر از نامعتبر در دانشجویان موثر است.
- با استفاده از روش های آمار توصیفی از قبیل رسم جداول فراوانی و نمودارها، درصد فراوانی، فراوانی نسبی تجمعی، میانگین، میانه، انحراف معیار، مینیمم و ماکزیمم به توصیف داده ها پرداخته شد و جهت تجزیه و تحلیل، از روشهای آمار استنباطی شامل آزمون کولموگروف- اسمیرنوف و آزمون ناپارامتری اسپیرمن، استفاده گردید. از نرم افزار SPSS جهت بررسی فرضیه های پژوهش و همچنین از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن داده های حاصل از متغیرهای تحقیق، بهره گرفته شد.

تجزیه و تحلیل داده ها

¹ - Frequency distribution

پس از جمع آوری اطلاعات مربوط به متغیرهای تحقیق، آزمون کولموگروف- اسمیرنف انجام گرفت که یافته ها نشان داد، تمامی متغیرهای پژوهش غیرنرمالند، بنابراین از آزمون‌های ناپارامتری جهت بررسی و آزمون فرضیه های پژوهش استفاده گردید.

آزمون فرضیه های تحقیق

فرضیه اول:

H0: اینترنت (وبلاگ) بر دریافت ایده ها و تفکرات دانشجویان موثر نیست.

H1: اینترنت (وبلاگ) بر دریافت ایده ها و تفکرات دانشجویان موثر است.

جهت بررسی متغیر فوق ۳ گویه (سوالات ۱، ۴، ۳، ۲) پرسشنامه در نظر گرفته شده است که با ترکیب آنها با یکدیگر از طریق نرم افزار آماری مورد سنجش و بررسی قرار می گیرد.

جدول (۱) آزمون میانگین

تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف از میانگین
384	25.3969	2.54837	.13005

جدول (۲) آزمون فرض میانه

آماره t	درجه آزادی	سطح معنی داری	t جدول بحرانی	نتیجه فرضیه
195.291	۳۸۳	۰.۰۰۰	۱/۹۶۰	قبول

تفسیر:

اینترنت (وبلاگ) بر دریافت ایده ها و تفکرات دانشجویان موثر است؛ زیرا t محاسبه شده ($t = 21.032$) در سطح اطمینان ۹۵٪، ($\alpha = 0.05$) و درجه ی آزادی $df = N - 1 = 47$ از ضریب همبستگی جدول بحرانی ($t = 2.021$) بزرگتر است، بنابراین فرضیه ی صفر (H0) رد و فرضیه ی تحقیق قویا توسط داده ها تایید می شود، بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد نتیجه می گیریم که: اینترنت (وبلاگ) بر دریافت ایده ها و تفکرات دانشجویان موثر است.

فرضیه دوم:

H0: اینترنت (بازیهای رایانه ای) بر الگو پذیری و ترغیب رفتارهای دانشجویان موثر نیست.

H1: اینترنت (بازیهای رایانه ای) بر الگو پذیری و ترغیب رفتارهای دانشجویان موثر است.

جهت بررسی متغیر فوق ۳ گویه (سوالات ۱، ۴، ۳، ۲) پرسشنامه در نظر گرفته شده است که با ترکیب آنها با یکدیگر از طریق نرم افزار آماری مورد سنجش و بررسی قرار می گیرد.

جدول (۳) آزمون میانگین ها

تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف از میانگین
-------	---------	------------------	-------------------

384	23.7969	3.21312	.16397
-----	---------	---------	--------

جدول (۴) آزمون فرض میانه

آماره t	درجه آزادی	سطح معنی داری	t جدول بحرانی	نتیجه فرضیه
145.130	۳۸۳	۰.۰۰۰	۱/۹۶۰	قبول

تفسیر:

اینترنت (بازیهای رایانه ای) بر الگو پذیری و ترغیب رفتارهای دانشجویان موثر است، زیرا t محاسبه شده ($t = 21.032$) در سطح اطمینان ۹۵٪، ($\alpha = 0.05$) و درجه آزادی $df = N - 1 = 47$ از ضریب همبستگی جدول بحرانی ($t = 2.021$) بزرگتر است، بنابراین فرضیه ی صفر (H_0) رد و فرضیه ی تحقیق قویا توسط داده ها تایید می شود، بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد نتیجه می گیریم که: اینترنت (بازیهای رایانه ای) بر الگو پذیری و ترغیب رفتارهای دانشجویان موثر است.

فرضیه سوم:

H_0 : اینترنت (چت روم) بر تصمیم گیری درباره اعمال و رفتار دانشجویان موثر نیست.

H_1 : اینترنت (چت روم) بر تصمیم گیری درباره اعمال و رفتار دانشجویان موثر است.

جهت بررسی متغیر فوق ۳ گویه (سوالات ۲، ۳، ۴، ۵، ۱) پرسشنامه در نظر گرفته شده است که با ترکیب آنها با یکدیگر از طریق نرم افزار آماری مورد سنجش و بررسی قرار می گیرد

جدول (۵) آزمون میانگین ها

تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف از میانگین
384	15.2630	1.67491	.08547

جدول (۶) آزمون فرض میانه

آماره t	درجه آزادی	سطح معنی داری	t جدول بحرانی	نتیجه فرضیه
178.573	۳۸۳	۰.۰۰۰	۱/۹۶۰	قبول

تفسیر:

اینترنت (چت روم) بر تصمیم گیری درباره اعمال و رفتار دانشجویان موثر است، زیرا t محاسبه شده ($t = 21.032$) در سطح اطمینان ۹۵٪، ($\alpha = 0.05$) و درجه آزادی $df = N - 1 = 47$ از ضریب همبستگی جدول بحرانی ($t = 2.021$) بزرگتر است،

بنابراین فرضیه ی صفر (H_0) رد و فرضیه ی تحقیق قویا توسط داده ها تایید می شود، بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد نتیجه می گیریم که: اینترنت (چت روم) بر تصمیم گیری درباره اعمال و رفتار دانشجویان موثر است.

فرضیه چهارم:

H_0 : اینترنت (سایت) بر خودیادگیری دانشجویان موثر نیست.

H_1 : اینترنت (سایت) بر خودیادگیری دانشجویان موثر است

جهت بررسی متغیر فوق ۳ گویه (سوالات ۱، ۴، ۳، ۲) پرسشنامه در نظر گرفته شده است که با ترکیب آنها با یکدیگر از طریق نرم افزار آماری مورد سنجش و بررسی قرار می گیرد

جدول (۷) آزمون میانگین ها

تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف از میانگین
384	25.4974	2.67666	.13659

جدول (۸) آزمون فرض میانه

آماره t	درجه آزادی	سطح معنی داری	t جدول بحرانی	نتیجه فرضیه
186.668	۳۸۳	۰.۰۰۰	۱/۹۶۰	قبول

تفسیر:

اینترنت (سایت) بر خودیادگیری دانشجویان موثر است، زیرا t محاسبه شده ($t = 21.032$) در سطح اطمینان ۹۵٪، ($\alpha = 0.05$) و درجه ی آزادی $df = N - 1 = 47$ از ضریب همبستگی جدول بحرانی ($t = 2.021$) بزرگتر است، بنابراین فرضیه ی صفر (H_0) رد و فرضیه ی تحقیق قویا توسط داده ها تایید می شود، بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد نتیجه می گیریم که: اینترنت (سایت) بر خودیادگیری دانشجویان موثر است.

فرضیه پنجم:

H_0 : اینترنت (مباحثه الکترونیکی) بر قدرت استدلال دانشجویان بر مسائل اجتماعی موثر نیست.

H_1 : اینترنت (مباحثه الکترونیکی) بر قدرت استدلال دانشجویان بر مسائل اجتماعی موثر است.

جهت بررسی متغیر فوق ۵ گویه (سوالات ۱، ۴، ۳، ۲) پرسشنامه در نظر گرفته شده است که با ترکیب آنها با یکدیگر از طریق نرم افزار آماری مورد سنجش و بررسی قرار می گیرد.

جدول (۹) آزمون میانگین ها

تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف از میانگین
384	25.7708	1.63339	.08335

جدول (۱۰) آزمون فرض میانه

آماره t	درجه آزادی	سطح معنی داری	t جدول بحرانی	نتیجه فرضیه
۳۰۹.۱۷۴	۳۸۳	۰.۰۰۰	۱/۹۶۰	قبول

تفسیر:

اینترنت (مباحثه الکترونیکی) بر قدرت استدلال دانشجویان بر مسائل اجتماعی موثر است، زیرا t محاسبه شده ($t = 21.032$) در سطح اطمینان ۹۵٪، ($\alpha = 0.05$) و درجه ی آزادی $df = N - 1 = 47$ از ضریب همبستگی جدول بحرانی ($t = 2.021$) بزرگتر است، بنابراین فرضیه ی صفر (H_0) رد و فرضیه ی تحقیق قویا توسط داده ها تایید می شود، بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد نتیجه می گیریم که: اینترنت (مباحثه الکترونیکی) بر قدرت استدلال دانشجویان بر مسائل اجتماعی موثر است.

فرضیه ششم:

H_0 : اینترنت (پایگاههای اطلاعاتی) بر قدرت تشخیص اطلاعات، ادعاها و استدلالهای معتبر از نامعتبر در دانشجویان موثر نیست.

H_1 : اینترنت (پایگاههای اطلاعاتی) بر قدرت تشخیص اطلاعات، ادعاها و استدلالهای معتبر از نامعتبر در دانشجویان موثر است.

جهت بررسی متغیر فوق ۳ گویه (سوالات ۱، ۴، ۳، ۲) پرسشنامه در نظر گرفته شده است که با ترکیب آنها با یکدیگر از طریق نرم افزار آماری مورد سنجش و بررسی قرار می گیرد

جدول (۱۱) آزمون میانگین ها

تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف از میانگین
384	30.9922	2.51833	.12851

جدول (۱۲) آزمون فرض میانه

آماره t	درجه آزادی	سطح معنی داری	t جدول بحرانی	نتیجه فرضیه
241.160	۳۸۳	۰.۰۰۰	۱/۹۶۰	قبول

تفسیر:

اینترنت (پایگاههای اطلاعاتی) بر قدرت تشخیص اطلاعات، ادعاها و استدلالهای معتبر از نامعتبر در دانشجویان موثر است؛ زیرا t محاسبه شده ($t = 21.032$) در سطح اطمینان ۹۵٪، ($\alpha = 0.05$) و درجه ی آزادی $df = N - 1 = 47$ از ضریب همبستگی جدول بحرانی ($t = 2.021$) بزرگتر است، بنابراین فرضیه ی صفر (H_0) رد و فرضیه ی تحقیق قویا توسط داده ها تایید می شود، بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد نتیجه می گیریم که: اینترنت (پایگاههای اطلاعاتی) بر قدرت تشخیص اطلاعات، ادعاها و استدلالهای معتبر از نامعتبر در دانشجویان موثر است.

خلاصه و نتیجه گیری

یافته های پژوهش در ارتباط با فرضیه های شش گانه تحقیق نشان داد، با توجه به نتایج حاصل از سطح معناداری و مقدار آماره تی، در هر یک از این فرضیه ها، از دیدگاه آزمودنی ها، هر یک از ابعاد شش گانه اینترنت؛ شامل وبلاگ، بازی های رایانه ای، چت روم، سایت، مباحثه الکترونیکی و پایگاه های اطلاعاتی بر جنبه های مختلف تفکر انتقادی دانشجویان، دارای تاثیر معنادار مثبتی است. پس فرضیه های اول تا ششم تحقیق، تأیید می گردد.

پیشنهادات تحقیق

پیشنهادات مبتنی بر تجارب پژوهشگر

- در این پژوهش اطلاعات زیادی در مورد اینترنت و تکنولوژی های نوین اطلاعاتی و ارتباطی که روز به روز در حال گسترش است، حاصل گردید.
- به طور کلی دانشجویان با محیطهای اینترنت آشنایی خوبی داشتند.
- اینترنت به عنوان یک رسانه آموزشی جذابیت و تاثیر گذاری زیادی بر جوانان و دانشجویان دارد.
- شفاف سازی اطلاعات و داده ها از طریق رسانه ها راهگشا می باشد.
- توجه به نظرات و پیشنهادات جوانان در تصمیم گیری ها مؤثر است.

توصیه به پژوهشگران دیگر

- توصیه های زیر هم در سطح ملی و هم در سطح استانی قابلیت اجرا برای پژوهشگران آینده را دارا می باشد:
- توصیه می شود رسانه آموزشی اینترنت را بر چگونگی و نحوه تفکر انتقادی دانشجویان اجرا تا سطح آگاهی و تاثیر گذاری آن مورد بررسی و مقایسه قرار گیرد.
- توصیه می شود؛ در خصوص اینترنت به عنوان رسانه ای که برخوردیادگیری تاکید می شود، مورد بررسی قرار گیرد.
- توصیه می شود؛ تفکر انتقادی در برنامه درسی الکترونیکی مورد بررسی قرار گیرد.
- توصیه می شود؛ محیط های اینترنت هر یک به طور جداگانه بر رفتار و نگرش دانشجویان مورد بررسی قرار گیرد.

منابع و ماخذ

۱. اسلامی، محسن، (۱۳۸۳) «برنامه درسی در عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات» (مجموعه مقالات)، نشر آبیژ، چاپ اول، زمستان
۲. ذکایی، محمد سعید، ۱۳۸۷، «جامعه شناسی جوانان ایران»، انتشارات آگاه - چاپ دوم - پاییز ۱۳۸۷
۳. زاهد، فیاض، ۱۳۸۸، «مدیریت رسانه در بحران های بین المللی» - مرکز تحقیقات استراتژیک - تهران دانشگاه آزاد اسلامی
۴. سلیمانی، آمنه (۱۳۸۳) «مطالعه نقش معلمان در کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش» و ارائه راه کارهای پیشنهادی - دانشگاه تربیت معلم، کارشناسی ارشد.
۵. شعبانی، حسن، ۱۳۸۲، «روش تدریس پیشرفته» (روش تدریس مهارتها و راهبردهای تفکر) - انتشارات سمت - تهران ۱۳۸۲
۶. علی پور ریکا (۱۳۸۵) «بررسی الگوی رفتار جستجو و اطلاع یابی نوجوانان دبیرستانی شهر تهران» در استفاده از اینترنت، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه الزهرا.
۷. علیوندیوفا، ۱۳۸۰، «بررسی تفکر انتقادی و پیشرفت تحصیلی» دانش جویان دانشگاه تهران

۸. کاستلز، مانوئل (۱۳۸۰)، «جامعه شبکه ای و عصر اطلاعات»، جلد دوم قدرت هویت، ترجمه محسن چارشیان، تهران انتشارات طرح نو.
۹. گرگی، ع (۱۳۸۵)، «اینترنت و هویت»، فصلنامه مطالعات ملی ۲۵، سال هفتم، شماره ۱
۱۰. محسنی، منوچهر، «جامعه شناسی جامعه اطلاعاتی» تهران نشر دیدار ۱۳۸۴
۱۱. محسنی، منوچهر، (۱۳۸۰)، «جامعه شناسی، جامعه ی اطلاعاتی»، نشر دیدار
۱۲. ملکی حسن، ۱۳۷۶، «پرورش تفکر انتقادی هدف اساسی تعلیم و تربیت»، فصلنامه نوآوری آموزشی، شماره ۱۹؛ سال ششم، بهار ۷۶.

13. Bell, David (2001). An introduction to cyberculture, USA, Routledge
14. Friedman, Thomas(2008), "Hot, flat and crowded", Straus Farrar press, Texas.
15. Kerby, Richard (2004), "Internet Initiative for Africa", Report, UN, New York.
16. Koo, Jason (2005), "the digital divide of elderly women in korea the difference between the users and non-users of the internet", UNESCO chair symposium, sookmyung women university, Seoul.
17. Lyon.D. (1999): Postmodernity. Open university press.
18. Young K.S (1998), "Caught in the Net: How to recognize the signs of Internet addiction and a winning strategy for recovery", New York, John Wiley press.

Thirty Impact of the Internet on college students' critical thinking skills and higher education with an emphasis Mazandarans universiies

Seyed Qader Taheri

Training Scientifics PHD (Educational Technology) Tajikistan Sadreddin Eini Pubic University

Director of planning and manpower training Department of Education province

Mazandaran University teachers

Abstract

The aim of this study is the Internet impact on students' critical thinking skills with an emphasis Mazandaran Iranian universities, they are to be studied by the state of the Internet's impact on society, became aware. The aim of the present study is functional and in terms of research methods is descriptive and cross-sectional manner. The study population included all students of universities and higher education centers in the province, an infinite number (over 100,000) and based on data collected from 384 of the subjects, according to Morgan sample table sampling area cluster has been performed. Play questionnaires in each cluster was random. Data obtained using a questionnaire based on the concept of collecting and using SPSS software was analyzed. To review and Kolmogorov-Smirnov test research hypotheses, test and Spearman nonparametric test was used. The findings in relation to the hypothesis of the six showed, according to the results of the significance and value of t, in each of these hypotheses, from the perspective of subjects, each of the six dimensions of the Internet, including blogs, computer games, chat rooms, websites, discussion lists, electronic and online databases on various aspects of students' critical thinking, has a significant positive impact. After the first six research hypotheses, is confirmed. In the end, according to the results, to improve the use of the Internet to strengthen critical thinking skills among students in universities and higher education centers in the province, practical and applicable recommendations provided.

Keywords: Internet, critical thinking skills, students of universities and higher education centers in the province.